

Prof. zw. dr hab. Bohdan Kiełczewski dr h.c. (1912-1998)

Prof. Bohdan Kiełczewski urodził się 7 czerwca 1912 r. w Kownie. Po wojnie osiedlił się z rodzicami w Kaliszu, gdzie w 1930 r. ukończył gimnazjum. Po studiach na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego, podjął w 1935 r. prace w lasach Potoczka, których właścicielem był Janusz Gombrowicz, brat Witolda. Po ukończeniu w 1936 r. Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu, rozpoczął pracę w Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu w charakterze praktykanta w urządzaniu lasu, a następnie referenta w stanie posiadania.

Zmobilizowany w sierpniu 1939 roku, brał udział w wojnie obronnej nad Bzurą. Jako leśniczy spędził prawie cały czas okupacji w lasach Potoczka, gdzie w stopniu plutonowego podchorążego Armii Krajowej pod pseudonimem Proza, działał w okręgu radomsko-kieleckim. Po dekonspiracji w 1944 r. dotarł przez Ostrowiec do Warszawy, gdzie został aresztowany przez Gestapo. Po 3-miesięcznym pobycie na Pawiaku, w obozie przejściowym dotrwał do wyzwolenia Warszawy.

Po wojnie, przez kilka miesięcy pracował jako nadleśniczy Nadleśnictwa Ożarów (pow. Opatów), a następnie powrócił do Poznania. W czerwcu 1945 r. objął stanowisko adiunkta w Zakładzie Zoologii i Entomologii Uniwersytetu Poznańskiego. Od tego czasu, bez przerwy aż do śmierci, związany był z Wydziałem Leśnym w Poznaniu.

We wrześniu 1945 r. doktoryzował się na podstawie pracy "Rola tosików jako żywicieli pasożytniczych muchówek i błonkówek w lesie" a w 1951 r. habilitował się na podstawie pracy "Observacje nad wystąpieniem mniszki (*Lymantria monacha* L.) w latach 1947, 1948 i 1949 na tle teorii o masowych pojawach". W 1961 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, w 1968 r. profesora zwyczajnego. Zaszczytny tytuł dr h. c. nadał Jemu senat Akademii Rolniczej w Poznaniu w 1992 r.

Kilka pokoleń leśników słuchało Jego wykładów z zoologii leśnej i ochrony lasu, a także z entomologii leśnej. Gdy zaczął wykładać wyłącznie ochronę lasu dostrzegł, że rozwijająca się dyscyplina zwana ochroną środowiska powinna być także nauczana. Jako jeden z pierwszych, w polskim szkolnictwie wyższym wprowadził wykłady z tego właśnie zakresu.

Prof. Kielczewski bardzo starannie przygotowywał się do wykładów i seminariów, które zawsze na bieżąco aktualizował, a także uzupełniał doświadczeniami nabytymi podczas prowadzenia własnych badań. W 1982 r. przeszedł na emeryturę, ale aż do ukończenia 85 roku życia prowadził bez przerwy większość zajęć z magistrantami Katedry Ochrony Lasu i Środowiska Przyrodniczego. Pod kierunkiem Profesora ponad 120 magistrantów pisało prace dyplomowe z zakresu entomologii, akarologii, ochrony lasu lub ochrony przyrody. Był także promotorem 7 przewodów doktorskich.

Przedstawiony w załączeniu spis publikacji zmarłego Profesora obejmuje ponad 150 prac, ogłoszonych drukiem w kraju oraz wydawnictwach Wielkiej Brytanii, Niemiec, Francji, USA i Słowacji. Kilka prac było w całości tłumaczonych na język angielski na zlecenie National Science Foundation w Waszyngtonie. Oprócz tego opracował w 1949 r. dla Działu Filmów Oświatowych Filmu Polskiego w Łodzi kilka przyjętych do realizacji scenariuszy filmów dokumentalnych pod tytułami: "Kornik", "Kleszcze", "Symbioza". Także w lokalnej prasie codziennej ukazywały się sporadycznie Jego artykuły na tematy zoologiczne, zwłaszcza entomologiczne i akarologiczne.

Jak przystało na osobę urodzoną pod znakiem Bliźniąt, zmarły Profesor miał wiele pasji. W kręgu jego zainteresowań była nie tylko zoologia czy ekologia, ale także astronomia, biofizyka, radiestezja, nauki humanistyczne. Charakteryzował Go wielki niepokój badawczy, stąd dorobek naukowy jest tak różnorodny. W krótkim zarysie Jego główne kierunki badawcze przedstawić można następująco:

- ☐ W początkowym okresie prace dotyczyły entomologii leśnej, które m.in. były podstawą do ubiegania się o stopień doktora nauk leśnych oraz stopień docenta. Szybko jednak Profesor pogłębił swoją wiedzę akarologiczną i przez ponad 25 lat zajmował się badaniem roli tych pajęczaków w ekosystemach leśnych. Z tego zakresu prace dotyczą przede wszystkim roztoczy glebowych oraz roztoczy związanych z trzmielami, kornikami i mrówkami, a także dorosłymi ssakami leśnymi. Najwięcej czasu poświęcił jednak roztoczom występującym w żerowiskach korników. Zasługi na tym polu akarologii z Polski i Egiptu uczcili nazwaniem jego nazwiskiem sześciu następujących, nowych dla nauki taksonów roztoczy:
 - *Trichouropoda kielczewskii* WIŚNIEWSKI 1977,
 - *Proctolaelaps kielczewskii* WIŚNIEWSKI 1979,
 - *Bakerdania kielczewskii* METWALI 1981,
 - *Cunaxoidea kielczewskii* MICHOCKA 1982,

- *Dinychus kielczewskii* WIŚNIEWSKI 1992,
- *Dendrolaelaps kielczewskii* SKORUPSKI et GWIAZDOWICZ 1992;
- W zakresie ochrony lasu, ochrony przyrody i ochrony środowiska przyrodniczego Profesor łączył zawsze działalność dydaktyczną z działalnością społeczną;
- Problematyka arachno-entomologii lekarskiej była także bliska Profesorowi, czego dowodem jest opublikowanie kilku prac z tego zakresu, a także współautorstwo w 2 podręcznikach, które zyskały uznanie zarówno wśród biologów jak i lekarzy medycyny;
- Oddzielnym zagadnieniem jest problematyka biorytmów i biometeorologii, szczególnie od strony jej zastosowania w sporcie. Problematyka ta była przedmiotem rozległych studiów, a prace dotyczyły m.in. umieralności mieszkańców Poznania w zależności od występowania plam słonecznych i rozbłysków chromosferycznych, rytmiki dobowej umieralności, aklimatyzacji strefowej, wahań dobowych wydzielania elektrolitów itd. Był On także współautorem jednego podręcznika z zakresu biometeorologii sportu;
- Ciągły niepokój w poszukiwaniu powiązań zjawisk, skłonił Profesora pod koniec pracowitego życia do badań z zakresu kosmoekologii;
- W ostatnich latach zajmował się także inspiracją lasu w kulturze i sztuce, czego efektem był wspólnie napisany nowatorski podręcznik Kulturotwórcza rola lasu.

Wśród wychowanków Prof. B. Kielczewskiego kilku w chwili obecnej prowadzi samodzielną pracę badawczą, zarówno w Poznaniu jak i innych ośrodkach badawczych w kraju. Ze względu na wyjątkowe walory osobiste, był bardzo lubianym i cenionym przez młodzież akademicką i współpracowników oraz liczne grono specjalistów z różnych dyscyplin naukowych.

W Akademii Rolniczej (dawniej WSR) w Poznaniu był m.in. w latach 1953-1956 prodziekanem Wydziału Leśnego, 1956-1960 kierownikiem Pracowni Izotopowej, 1956-1970 i 1981-1982 kierownikiem Katedry Ochrony Lasu, 1970-1978 dyrektorem Instytutu Biologii Stosowanej, 1969-1974 kierownikiem Studium Doktoranckiego przy tym Instytucie. Ponadto w Akademii Wychowania Fizycznego (dawniej WSWF) w Poznaniu był w latach 1959-1968 prorektorem, 1962-1968 kierownikiem Katedry Sportów i 1965-1968 kierownikiem Zakładu Biologii z pracownią Biometeorologii Sportów.

W latach 1972-1974 był przewodniczącym, a w latach 1975-1978 członkiem Rady Wielkopolskiego Parku Narodowego, w latach 1977-1992 przewodniczącym a do końca życia członkiem Rady Naukowej Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie. Był członkiem Komisji Nauk Leśnych i Drzewnych PAN (w latach 1980-1996 jej wiceprzewodniczącym), Komisji Ochrony Środowiska PAN i Komisji Podstawowych Problemów Kultury Fizycznej PAN. Był także członkiem Rady Naukowej Instytutu Ochrony Roślin w Poznaniu.

Aktywnie uczestniczył w pracach wielu towarzystw naukowych, m.in. w Towarzystwie Przyrodników im. Kopernika, Polskim Towarzystwie Parazytologicznym, Polskim Towarzystwie Zoologicznym. Natomiast godność członka honorowego nadały Jemu Polskie Towarzystwo Leśne (1986 r.), Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk (1988 r.), Liga

Ochrony Przyrody (1990 r.) i Polskie Towarzystwo Entomologiczne (1992 r.). W działalności społecznej na szczególne wyróżnienie zasługuje fakt, że był członkiem założycielem znanego w całej Polsce Stowarzyszenia Pomocy Mieszkaniowej dla Sierot, które przez ponad 20 lat na trwałe wpisało się w serca sierot i dzieci sprawnych inaczej.

Za działalność na polu naukowym, dydaktycznym i społecznym był wielokrotnie nagradzany, m.in. "Złotym Krzyżem Zasługi" (1956 r.), "Krzyżem Kawalerskim" (1973 r.), "Oficerskim" (1981 r.) i "Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski" (1989 r.), "Medalem Kopernika" (1973 r.), "Medalem Komisji Edukacji Narodowej" (1976 r.), Odznaką "Za Zasługi dla Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego" (1976 r. i 1977 r.). Najwyżej cenił sobie jednak Medal "Za udział w wojnie obronnej 1939" (1984 r.) oraz "Krzyż Armii Krajowej" (1994 r.). Za działalność naukową i organizacyjną otrzymał także szesciokrotnie nagrody resortowe.

Profesor zmarł w godzinach popołudniowych 6 lutego 1998 roku w Poznaniu, a jeszcze na dwie godziny snuł plany wydawnicze na najbliższą przyszłość. Pozostanie w naszej pamięci jako mistrz-humanista, wspaniały nauczyciel, człowiek o wielkiej kulturze osobistej, niezwykle skromny, który bezgranicznie wierzył w dobro człowieka.

NIECH BÓG PRZYJMIE GO DO SWOJEJ CHWAŁY !

Jerzy Wiśniewski

*Z Katedry Ochrony Lasu i Środowiska Przyrodniczego
Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego
w Poznaniu*

Spis publikacji

- Kiełczewski B.** 1946. Kanibalizm wśród zwierząt. Przegl. Leśn. 7, 15-17.
- Kiełczewski B.** 1946. O symbiozie. Wszechświat 5, 146-151.
- Kiełczewski B.** 1946. Najważniejsze szkodniki lasu. Koło Leśników UP Poznań, ss. 4.
- Kiełczewski B.** 1947. Szkodniki pól i ogrodów. . Koło Leśników UP Poznań, ss. 13.
- Kiełczewski B.** 1947. Klęska sówki chojnowki jako zagadnienie biocenotyczne (w: Stepowienie Wielkopolski). Prace Kom. Mat.-Przyr. PTPN Poznań, ser B, 10 (4), 167-171.
- Kiełczewski B.** 1947. Pruszczarek modrzewiowy. Las Polski 21 (5), 129-130.
- Kiełczewski B.** 1947. Tajemnice pajaków. Problemy 3 (8/9), 478-481.
- Kiełczewski B.** 1948. Do biologii zajadka *Reduvius personatus*. Wszechświat 2, 54-55.
- Kiełczewski B.** 1948. Pasożyty zewnętrzne owadów. Pol. Pism. Entom. 18 (2-4), 432-435.
- Kiełczewski B.** 1948. Rola tasików (*Hyponomeutidae*) jako żywicieli pasożytnych błonkówek i muchówek w lesie. Roczn. Nauk. Roln. 50, 150-160.

- Kiełczewski B.** 1948. Charakterystyczne zmiany u drzew przy uszkodzeniach przez owady. *Przegl. Leśn.* 4, 19-21.
- Kiełczewski B.** 1948. O znajomości praw fizyki u zwierząt. *Problemy* 4 (2), 126-128.
- Kiełczewski B.** 1948. O zwierzętach jadowitych. *Wiedza mi Życie* 17 (1/2), 186-190.
- Kiełczewski B.** 1948. Śp. Prof. dr Ludwik Sitowski (Wspomnienie pośmiertne). *Las Polski.* 22 (1/2), 41.
- Kiełczewski B.** 1948. Sztuka maskowania się u owadów. *Wiedza i Życie* 17 (12), 1113-1117.
- Kiełczewski B.** 1949. Mit o jednorożcu. *Problemy* 5 (1), 25-26.
- Kiełczewski B.** 1949. Kleszcze. *Wiedza i Życie* 18 (5), 517-518.
- Kiełczewski B.** 1949. Kuprówka rudnica. *Wszechświat* 3, 82-85.
- Kiełczewski B.** 1949. Cykliczność pewnych przejawów biologicznych. *Wszechświat* 9, 278-280.
- Kiełczewski B.** 1949. Wędrujące owady. *Wiedza i Życie* 18 (12), 1143-1148.
- Kiełczewski B.** 1949. Stanowisko skulika (*Scymnus punctillum* Wse) w Poznaniu. *Pol. Pism. Entom.* 19, 229-231.
- Kiełczewski B.** 1950. Obserwacje nad wystąpieniem mniszki (*Lymantria monacha* L.) w latach 1947, 1948 i 1949 na tle teorii o masowych pojawach. *Pol. Pism. Entom.* 20, 37-54.
- Kiełczewski B.** 1950. Wegetatywna hybrydyzacja zwierząt. *Problemy* 6 (11), 737-739.
- Kiełczewski B.** 1950. Wpływ promieniowania na rozwój organizmów zwierzęcych. *Wszechświat* 7, 215-217.
- Terlikowski F., Kiełczewski B., Kozikowski A., Kwinichidze M., Król S., Prusinkiewicz Z., Sapek Z.** 1950. Ilościowe stosunki mikrofauny naszych gleb leśnych. *Roczn. Glebozn.* 1, 48-53.
- Kiełczewski B., Żółtowski Z.** 1951. Zarys entomologii lekarskiej. Podręcznik dla lekarzy i przyrodników. PWN Warszawa, ss. 340.
- K.B. i Ż.Z. (Kiełczewski B., Żółtowski Z.)** 1952. Sprawozdanie z III Zjazdu Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego odbytego 6 i 7 IX 1952. *Lekarz Wojsk.* 11, 1175-1184.
- Kiełczewski B.** 1954. Akarofauna glebowa. *Wszechświat* 6, 144-145.
- Kiełczewski B., Koebcke F., Witkowski J.** 1954. Obserwuj zaćmienie słońca 30 czerwca 1954 roku. *Wiedza Powszechna* 8, ss. 29.
- Kiełczewski B.** 1954. Ultradźwięki w biologii i medycynie. *Kosmos* 1, 41-50.

- Kiełczewski B., Szmidt A.** 1955. Ćwiczenia z entomologii leśnej. Klucze do oznaczania owadów i ich żerowisk. PWN Poznań, ss 110.
- Kiełczewski B., Wszolek B.** 1955. Kompleksowe obserwacje zaćmienia słońca dokonane 30 czerwca 1954 roku w Nadleśnictwie Zielonka koło Poznania. Kosmos, ser. B, 1 (1), 356-358.
- Kiełczewski B.** 1956. Aleksander Kozikowski (Nekrolog i spis publikacji). Spraw. PTPN Poznań, 3/4, 107-112.
- Kiełczewski B.** 1956. Z żałobnej karty. Wspomnienie pośmiertne o prof. dr Aleksandrze Kozikowskim oraz spis publikacji. Sylwan 100 (11), 1-5).
- Kiełczewski B.** 1957. Biologia wciornastka Inowego (*Thrips lini* Lind.) Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leśn. PTPN Poznań 3 (8), 253-261.
- Kiełczewski B.** 1957. Aleksander Kozikowski (1879-1956). Pol. Pismo Entom., ser. B, 6 (2), 51-54.
- Kiełczewski B.** 1957. Przegląd bibliograficzny entomologii lekarskiej za lata 1945-1956. Pol. Pismo Entom., ser. B, 5 (4), 31-37.
- Kiełczewski B., Szmidt A.** 1957. Wstępne obserwacje nad wpływem ultradźwięków na owady. Roczn. WSR Poznań 1, 29-36.
- Kiełczewski B.** 1957. Z badań nad fauną roztoczy Nadleśnictwa Warcino. Roczn. WSR - Poznań 1, 23-28.
- Kiełczewski B.** 1957. Z badań nad pasożytniczymi roztoczami drobnych gryzoni leśnych. Spraw. PTPN Poznań, I i II kw., 82-83.
- Kiełczewski B.** 1958. Postępy nauk biologicznych (wykład inauguracyjny). (w: Kronika Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego Poznań), 12-17.
- Kiełczewski B.** 1958. Wyniki wstępnych badań ekologicznych nad wpływem czynników kosmometeorologicznych na niektóre procesy fizjologiczne organizmu w stanie spoczynku i po próbie czynnościowej. (w: II Ogólnopolski Zjazd Balneologiczny, Ciecho-cinek-Zdrój).
- Kiełczewski B.** 1958. Z badań nad roztoczami pasożytniczymi drobnych gryzoni leśnych. Wiad. Parazyt. 4 (3), 207-210.
- Kiełczewski B.** 1959. O potrzebie ekologizacji wychowania fizycznego i sportu. Roczn. WSWF Poznań, 307-316.
- Kiełczewski B., Kurowska B., Kurowski W.** 1959. Wstępne badania nad naturalną radioaktywnością u niektórych gatunków owadów leśnych. Spraw. PTPN - Poznań, I i II kw., 58-61.
- Janicki J., Kadłubowski W., Kiełczewski B., Matuszewski A.** 1959. Przyczynek do badań nad składem gatunkowym owadów i roztoczy w niektórych magazynach zbożowych województwa poznańskiego. Roczn. WSR Poznań 6, 41-50.

- Kielczewski B.** 1960. Chemia na usługach rolnictwa a biocenoza. Roczn. WSR Poznań 9, 19-23.
- Kielczewski B., Szmidt A., Kadłubowski W.** 1960. Perspektywy rozwoju metody biologicznego zwalczania szkodników leśnych. Roczn. WSR Poznań 9, 59-61.
- Bogucki J. Kielczewski B., Tyczka S.** 1961. Rytmika dobową umieralności dla Poznania w latach 1955-1956. Wiad. Uzdrow. 1/2, 47-50.
- Bogucki J. Kielczewski B., Tyczka S.** 1961. Daily mortality rhythm at Poznań in the years 1953-1956. II Int. Biochematological Congr. London, 25.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1961. Z badań nad akarofauną gniazd *Formica rufa* L. i *F. polyctena* Först. na tle pozostałych stawonogów towarzyszących. Spraw. PTPN Poznań, I i II kw., 86.
- Kielczewski B.** 1962. Fenologia na usługach ochrony lasu. Sylwan 106 (2), 33-38.
- Kielczewski B.** 1962. Od redakcji Biul. Inst. Ochr. Roślin 16, 9-10.
- Kielczewski B., Michalski J.** 1962. Wpływ roztoczy (*Acarina*) na gęstość populacji ogłodków (*Scolytinae*). Zesz. Probl. Post. Nauk Roln. 35, 133-135.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1962. Z badań nad akarofauną gniazd *Formica rufa* L. i *F. polyctena* Först. na tle pozostałych stawonogów towarzyszących. Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leśn. PTPN - Poznań 13 (1), 2-14.
- Kielczewski B.** 1962. Koehler W.: Patologia i ochrona lasu. Warszawa 1961. Recenzja: Sylwan 106 (4), 87-90.
- Kielczewski B., Kashyna E.** 1963. Akarofauna upraw i młodników iglastych na terenie Nadleśnictwa Zielonka. Spraw. PTPN Poznań 3, 389.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1963. Akarofauna wymarłych mrowisk *Formica* sp. w Nadleśnictwie Doświadczalnym Wyższej Szkoły Rolniczej - Zielonka. Spraw. PTPN Poznań 3, 393.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1963. Arbeitsschutz bei der künstlichen Kolonievermehrung der Ameisen durch einfache Nestaufteilung. Z. angew. Entom. 52 (3), 298-301.
- Kielczewski B.** 1963. Udział w opracowaniu haseł Encyklopedii Ochrony Roślin. PWRiL, Warszawa, ss. 933.
- Kielczewski B.** 1964. Biometeorologia w kulturze fizycznej i sporcie (Wykład inauguracyjny). Kron. WSWF Poznań 8, 7-13.
- Kielczewski B.** 1964. Perspektywy rozwoju biometeorologii sportu na tle badań prowadzonych w Zakładzie Biologii i Antropologii WSWF (Szkoły Wychowania Fizycznego) w Poznaniu. Monogr. Podr. Skr. WSWF Poznań. S. Monografie 2, 5-10.
- Kielczewski B.** 1964. Roztocze. Zesz. Probl. Post. Nauk Roln. 45, 61-64.
- Kielczewski B.** 1964. Stan badań nad organizmami pożytecznymi z punktu widzenia potrzeb ochrony roślin w Polsce. (Materiały z Konferencji Skierniewice 8-9 VI 1962).

- Kaczorowski R., Kielczewski B.** 1964. Pestycydy w ochronie lasu a problemy bezpieczeństwa i higieny pracy. Sylwan 108 (1), 81-84.
- Kielczewski B., Bogucki J., Szwarc H.** 1964. Znaczenie bioklimatologii w sporcie. Kultura Fizyczna 1/2, 79-83.
- Bogucki J., Kielczewski B., Szwarc H.** 1964. Przebieg aklimatyzacji na tle wybranych czynników fizjologicznych u studentów WSWF w Poznaniu. Wiad. Uzdrow. 12, 101-106.
- Kielczewski B., Kashyna E.** 1965. Akarofauna kultur i młodników iglastych na terenie Nadleśnictwa Doświadczalnego WSR Zielonka. Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leśn. PTPN Poznań 17 (3), 377-383.
- Kielczewski B., Czapska M.** 1965. Etologia ektopasożytów na tle rytmiki dobowej. Wiad. Parazyt. Supl. 1/2, 183-185.
- Kielczewski B., Bogucki J.** 1965. Problematyka I Krajowego Sympozjum Biometeorologii Sportu. Kult. Fiz. 3, 180-191.
- Kielczewski B.** 1965. Przegląd głównych klasyfikacji rytmów biologicznych. Monogr. Podr. Skr. WSWF Poznań. S. Monografie 5, 9-14.
- Kielczewski B.** 1965. Rytmika biologiczna ustroju. Wszechświat 2, 41-42.
- Kielczewski B., Bałazy S.** 1965. *Tarsonemoides gaebleri* Schaarschmidt (*Acar.*, *Tarsonemidae*) - jajożerny roztocz w żerowiskach kornika drukarza *Ips typographus* (L.). Pol. Pismo Entom., ser. B, 1/2, 7-18.
- Kielczewski B.** 1966. Konferencja biometeorologiczna w Budapeszcie. Problemy 6, 368-369.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1966. Akarozy mrówek. Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leśn. PTPN - Poznań 21 (1), 117-121.
- Kielczewski B., Falkiewicz B.** 1966. Aklimatyzacja strefowa i jej znaczenie w sporcie. Kultura Fizyczna 1, 30-33.
- Kielczewski B., Bogucki J., Czapska M.** 1966. Czas reakcji prostej na tle rytmiki dobowej i warunków pogodowych. Wiad. Uzdrow. 1/1, 27-30.
- Kielczewski B.** 1966. Nasz las żyje (w: Wydawnictwo Okolicznościowe Ligi Ochrony Przyrody). Poznań, 27-30.
- Kielczewski B.** 1966. Pospolite gatunki roztoczy biotopów leśnych, występujących na drzewach i towarzyszące niektórym owadom. Zesz. Probl. Post. Nauk Roln. 65, 217-224.
- Kielczewski B., Szwarc H.** 1966. Wahania dobowe wydalania moczu i elektrolitów. Wiad. Uzdrow. 2-4, 283-289.
- Kielczewski B., Falkiewicz S.** 1966. Zagadnienia adaptacji i aklimatyzacji w różnych strefach klimatycznych. Wiad. Uzdrow. 1/2, 21-25.

- Kielczewski B.** 1966. Wybrane zagadnienia adaptacji i aklimatyzacji organizmu do różnych środowisk klimatycznych. Roczn. Nauk. WSWF Poznań 12, 231-235.
- Kielczewski B., Bałazy S.** 1966. Zagadnienie drapieżnictwa roztoczy (*Acarina*) na jajach korników (*Scolytidae, Coleoptera*). Ekol. Pol., ser. B, 12 (2), 161-163.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1966. Zmiany w budowie morfologicznej roztoczy. Przegl. Zool. 10 (1), 49-50.
- Kielczewski B.** 1967. The effect of physical exercise on the biological rhythm of the pituitary-adrenal system. Biometeorol. London 2(1), 152.
- Kielczewski B., Bogucki J.** 1967. Respiratory and pulse rates and blood pressure indices as parameters of acclimatization in students. Biometeorol. 2 (1), 145.
- Kielczewski B.** 1967. Perspektywiczny rozwój Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Kronika Miasta Poznania, 153-154.
- Kielczewski B., Szmidt A., Kadłubowski W.** 1967. Entomologia leśna z zarysem akarologii leśnej. PWRiL - Warszawa, ss. 662.
- Bogucki J., Kielczewski B.** 1968. Zależność między występowaniem plam słonecznych i rozbłysków chromosferycznych (erupcji) a umieralnością mieszkańców Poznania w latach 1956-1961. Zagadnienia klimatu i warunków higienicznych na obszarze Poznania i strefy podmiejskiej. PTPN Poznań, Kom. Upow. Nauk 3, 151-158.
- Kielczewski B.** 1968. Biocenoza lasu a ekonomiczne efekty chemicznego zwalczania szkodników. Sylwan 112 (11), 31-36.
- Kielczewski B., Kadłubowski W., Wiśniewski J.** 1969. Ćwiczenia z ochrony lasu. WSR Poznań ss. 64.
- Kielczewski B., Lipa J.** 1969. Cybernetyczna analiza samoregulacji w populacji owadów. Ekol. Pol., ser. B, 15 (1), 7-19.
- Kielczewski B., Śliżyński K.** 1969. Występowanie hypopusów *Acarus farris* (Oudm.) na błonkówkach pasożytniczych. Przegl. Zool. 13 (4), 329-331.
- Kielczewski B.** 1970. Badania podstawowe w leśnictwie. Sylwan 114 (8-9), 66-68.
- Kielczewski B.** 1970. Ochrona lasu przed szkodnikami i czynnikami abiotycznymi. Las Pol. 44 (15-16), 25-27.
- Kielczewski B., Nawrot J., Wiśniewski J.** 1970. Roztocze występujące na gmachówce (*Camponotus* Mayr; *Hymenoptera, Formicidae*) i w jej gniazdach. Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leś. PTPN Poznań 30, 17-26.
- Kielczewski B.** 1971. Działalność Instytutu Biologii Stosowanej Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu. Kosmos, ser. A 20 (4), 377-379.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1971. Fauna roztoczy na mrówkach w Nadleśnictwie Doświadczalnym Zielonka. Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leś. PTPN Poznań 32, 51-55.

- Kielczewski B., Seniczak S.** 1971. Mechowce (*Oribatei*) występujące na świerku pospolitym. Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leś. PTPN - Poznań 32, 45-49.
- Kielczewski B., Kitta B., Wiśniewski J.** 1971. Wstępne badania nad zmiennością ładunków powierzchniowych na mrówkach *Formica polyctena* Först. Kosmos, ser, A 20 (4), 327-333.
- Kielczewski B.** 1971. Wzrost roli lasu. Las Pol. 45 (7), 33-34.
- Kielczewski B., Bogucki J.** 1972. Zarys biometeorologii sportu. Sport i turystyka. Warszawa, ss. 212.
- Kielczewski B., Seniczak S.** 1972. Cykl rozwojowy drapieżnego roztocza *Calvolia fraxini* E. Türk (*Tyroglyphidae, Acarina*). Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leś. PTPN Poznań 34, 83-88.
- Kielczewski B., Wiśniewski J., Seniczak S.** 1972. Parasitische Milben auf kleinen Nagetieren in der Forstversuchsanstalt Siemianice bei Kępno. Wiad. Parazyt. 18 (4-6), 765-769.
- Kielczewski B., Kędzióra N., Mrozowski J.** 1972. Próba określenia korelacji pomiędzy gęstością populacji strzygoni choinówki (*Panolis flammea* Schiff.) i poprocha cetyniaka (*Bupalus piniarius* L.) a wybranymi czynnikami meteorologicznymi przy pomocy maszyn cyfrowej MINSK 22. Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leś. PTPN Poznań 34, 75-81.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1973. Fauna roztoczy wymarłych gniazd mrówek z grupy *Formica rufa* w Nadleśnictwie Doświadczalnym Zielonka. Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leś. PTPN Poznań 36, 33-38.
- Kielczewski B.** 1973. Rozwój nauk leśnych. (w: Nauka w Wielkopolsce). Wyd. Pozn. Poznań, 1043-1063.
- Kielczewski B., Bałazy S., Seniczak S.** 1973. Rola drapieżnych roztoczy w ograniczaniu liczebności szkodników w lesie. Zesz. Probl. Post. Nauk Roln. 144, 131-138.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1973. Wybrane zagadnienia z ochrony lasu. Skrypt AR Poznań, ss. 231.
- Kielczewski B.** 1974. Wydział Leśny (w: Akademia Rolnicza w XXX-leciu Polski Ludowej). Roczn. AR Poznań 75, 73-80.
- Kielczewski B.** 1974. Jednostki międzyuczelniane i międzywydziałowe (w: Akademia Rolnicza w XXX-leciu Polski Ludowej). Roczn. AR Poznań 75, 123-131.
- Kielczewski B.** 1974. Obchody Kopernikowskie w Poznaniu. Wszechświat 4, 108.
- Kielczewski B., Wiśniewski J., Seniczak S.** 1974. Roztocze występujące na drobnych gryzoniach leśnych w Nadleśnictwie Doświadczalnym Siemianice, pow. Kępno. Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leś. PTPN - Poznań 38, 53-63.

- Kiełczewski B., Wiśniewski J.** 1974. Roztocze występujące na łasicy łasce (*Mustela nivalis* L.) w okolicy Żmigrodu. Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leś. PTPN Poznań 38, 49-52
- Kiełczewski B., Wiśniewski J.**, 1975. *Histiogaster sudeticus* n. sp. (Acarina, Acaridae). Acarologia Paris 17 (1), 120-125.
- Kiełczewski B.** 1976. (w: Arachno-entomologia lekarska, pod red. Z. Żółtowskiego). PZWL Warszawa: a) Ogólne wiadomości o stawonogach 27-41; b) Gromada: Skorupiaki 87-89; c) Gromada: Wije 90-93; d) Gromada: Pajęczaki 102-124.
- Kiełczewski B., Wiśniewski J.** 1976. Ochrona przyrody i środowiska (Sozologia dla leśników). Skrypt AR Poznań, ss. 167.
- Kiełczewski B., Wiśniewski J.** 1976. Roztocze znalezione na gronostaju (*Mustela erminea* L.) w Wolinskim Parku Narodowym. Prace Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leś. PTPN Poznań 42, 65-66.
- Kiełczewski B.** 1977. Parasitie arthropods under antropopressure. Wiad. Parazyt. 23 (1-3), 3-7.
- Bałazy S., Kiełczewski B., Wiśniewski J.** 1977. Zarodniki grzybów na roztoczach w żerowiskach korników. Pr. Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leś. PTPN Poznań 44, 3-11.
- Kiełczewski B., Wiśniewski J.** 1977. Morphological changes of the females of the genus *Trichouropoda* (*Trichouropodini*, *Uropodinae*). Acarologia - Paris 18 (3), 404-406.
- Kiełczewski B., Wiśniewski J.** 1977. Notes on larval development of the mites of the genus *Trichouropoda* (*Trichouropodini*, *Uropodinae*). Acarologia Paris 18 (3), 407-409.
- Kiełczewski B., Wiśniewski J.** 1977 (w: Ochrona Lasu, pod red. J. Dominika) PWRiL - Warszawa a) Ruch turystyczny i wypoczynkowy w lasach 166-173; b) Nicienie (*Nematoda*) i pierścienice (*Annelida*) 304-313; c) Metody biologiczne i integrowane 405-417; d) Pajęczaki (*Arachnida*) i krocionogi (*Diplopoda*) 418-434; e) Przegląd gatunków ślimaków (*Gastropoda*), charakterystyka szkód i zwalczanie 435-437.
- Kiełczewski B., Wiśniewski J.** 1977. Wprowadzenie do metod ekologicznych w ochronie lasu. Skrypt AR Poznań, ss. 66.
- Kiełczewski B., Wiśniewski J.** 1977. Irregularities in the guanine expel in the mite *Cunaxa setirostris* (Herm.) (*Acarina*, *Cunaxidae*). Acarologia Paris 19 (4), 619-621.
- Kiełczewski B.** 1977. Nauki o podstawach przyrodniczych leśnictwa (w: Nauki leśne w Polsce 1920-1970). Zakł. Nar. Ossol., PAN 77-84.
- Kiełczewski B.** 1977. Ochrona lasu (w: Nauki leśne w Polsce 1920-1970). Zakł. Nar. Ossol., PAN 313-322.
- Kiełczewski B., Wiśniewski J.** 1978. Bark beetle acarofauna in different types of forest habitat. Part IV. *Oribatei*. Bull. Soc. Amis. Sc. Lettr. de Poznań D 18, 119-133.

- Moser J.C., Kielczewski B., Wiśniewski J., Bałazy S.** 1978. Evaluating *Pyemotes dryas* (Vitzthum 1923) (*Acarini: Pyemotidae*) as a parasite of the southern pine beetle. *Intl. J. Acar.* 4 (2), 67-70.
- Kielczewski B.** 1979. Działalność Instytutu Biologii Stosowanej Akademii Rolniczej w Poznaniu. *Kosmos*, ser. A, *Biologia*. 28, 5 (160), 615-617).
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1979. Zmiany kształtu wentrianale samic roztoczy z rodzaju *Dendrolaelaps* Halbert (*Acarina, Rhodacaridae*). *Przeegl. Zool.* 23 (3), 236-266.
- Kielczewski B.** 1980. Wpływ aktywności słońca na biosferę. *Materiały IX Sesji Astron. Dąbrowa Górnicza*, 3-9.
- Kielczewski B., Korpikiewicz H.** 1980. Perspektywy astrologii naukowej. *Probl. Astrol. Poznań*, 7-20.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1980. Bark beetle acarofauna in different types of forest habitat. Part III. *Tarsonemini, Prostigmata, Acaridae*. *Bull. Soc. Amis. Sc. Lettr. de Poznań D 20*, 161-175.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1980. Individuelle Variabilität der Weibchen von *Proctolaelaps fiseri* Samšinák (*Acarini: Blattisociidae*). *Ann. Zool.* 23 (26), 475-482.
- Kielczewski B.** 1981. Instytut Biologii Stosowanej. *Roczn. AR Poznań* 135, 227-228.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1981. Problematyka ochrony roślin i środowiska w badaniach pracowników Akademii Rolniczej w Poznaniu. *Roczn. AR Poznań* 135, 295-297.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1982. Las w środowisku życia człowieka. *PWRiL Warszawa*, ss. 205.
- Kielczewski B., Moser J.C., Wiśniewski J.** 1983. Surveying the acarofauna associated with polish *Scolytidae*. *Bull. Soc. Amis. Sc. Lettr. de Poznań D 22*, 151-159.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1983. Bark beetle acarofauna in different types of forest habitat. Part I and II. Introduction and *Mesostigmata*. *Fol. Forest. Pol. ser. A*, 129-162.
- Stolina M., Kielczewski B.** 1985. Lesné požiare (w: *Ochrana lesa pod red. M. Stoliny*). *Pririda Bratislava*, 108-130.
- Gogola E., Stolina M., Kielczewski B., Sierpiński Z.** 1985. Hmyzi škodcovia drevin (porastov) (w: *Ochrana lesa pod red. M. Stoliny*). *Pririda Bratislava*, 195-222.
- Stolina M., Kielczewski B.** 1985. Špeciálne spôsoby zvyšovania odolnosti porastov proti prírodným škodlivým činiteľom (w: *Ochrana lesa pod red. M. Stoliny*). *Pririda Bratislava*, 303-305.
- Kielczewski B.** 1985. Wyznaczniki i bariery wypoczynku w lesie. *Z Warsztatów Badawczych Zdrowie i Kultura Fizyczna. Warszawa*, 5-27.
- Kielczewski B.** 1985. Rytmika w przyrodzie. *Zagadn. Chronoter. Pol. Tow. Farmak. Poznań*.

- Bogucki J., Kielczewski B.** 1986 (1990). Turystyka i rekreacja a środowisko przyrodnicze człowieka. Roczn. Nauk. AWF Poznań 35, 31-57.
- Kielczewski B., Siwecki R.** 1989. Szkodniki i choroby grzybowe drzewostanów w okręgach przemysłowych. Nasze drzewa leśne 21, 397-421.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1989. Ochrona lasu a ochrona środowiska leśnego. Sylwan 133 (1-2), 37-44.
- Kielczewski B.** 1989. Dr inż. Alojzy Młynarek (1923-1988). Sylwan 133 (1-2), 83-85.
- Kielczewski B.** 1990. Dr inż. Alojzy Młynarek. Stud. i Mat. OKL Gołuchów, 25-6.
- Bogucki J., Kielczewski B.** 1990. Kształtowanie postaw społeczno-kulturowych wobec lasu. (w: Rekreacyjne użytkowanie lasów). Warszt. Bad. AWF - Warszawa, 43-51.
- Kielczewski B.** 1990. Ochrona lasu a ochrona przyrody w regionie. Kronika Wlkp. 3, 45-56.
- Kielczewski B.** 1992. Ochrona lasu i ochrona przyrody (w: Lasy Państwowe w Polsce 1930-1990); PWN Poznań, 80-93.
- Gwiazdowicz D.J., Kielczewski B., Skorupski M.** 1993. Dydaktyka z zakresu ochrony przyrody i środowiska na Wydziale Leśnym Akademii Rolniczej w Poznaniu. (Mat. sem. Wyższe szkoły rolnicze w procesie edukacji ekologicznej). Warszawa 41-44.
- Kielczewski B.** 1995. Aleksander Kozikowski (1879-1956). Zesz. Jub. Wydz. Leśn. AR Poznań, 179-180.
- Kielczewski B.** 1995. Moja współpraca z prof. Izabelą Dąbmską w Radzie WPN (Mat. z Sesja Nauk. w X rocznicę śmierci prof. dr hab. I. Dąbmskiej – 1927-1984). Wydz. Biol. UAM Poznań, 19.
- Kielczewski B., Wiśniewski J.** 1996. Kulturotwórcza rola lasu. AR Poznań, ss. 252.
- Kielczewski B.** 1997. Ś.p. Profesor dr hab. Jerzy Bogucki. Przegl. Leśn. 4, 20-21.
- Kielczewski B.** 1997. Kulturotwórcza rola lasu. Wiad. Akad. AR Poznań, 2 (1), 21.
- Kielczewski B.** 1997. Profesor dr hab. Ludwik Sitowski (1880-1947) – wybitny badacz fauny Pienin. Pieniny – Przyr. i Człow. 5, 3-7.

Jerzy Wiśniewski